B.

BAARS, Karl August, sünd. 1. III 1875 Võrumaal, Karula klk., Iigaste mõisas moonamehe pojana, õppis 1896—1900 Tartu ülikoolis õigusteadust, oli 1900. a. sügisest kuni 1902. a. märtsini »Postimehe« toimetuse liikmeks, selle järel kohtuameti kandidaadiks Riia ringkonnakohtu juures. 1902. a. sügisel asus B. advokaadina Tartu, kuid siirdus 1903. a. Viljandi, kuhu ta jäi kestvalt püsima. Viljandis avaldas B. otsese kutsetöö kõrval õieti elavat ja mitmekesist tegevust mitmel avaliku elu alal. Nii oli ta Viljandi Eesti Põllumeeste Seltsis kaua aega abiesimehena ja esimehena juhtival kohal, töötas Viljandi Laenu-Hoiu-Ühisuses, m. s. paar a. nõukogu esimehena ja aa. 1907—08 juhatuse esimehena, ja Viljandi Kaubatarvitajate Ühisuses. B.-i algatusel ja eestvõttel alustas 1907. a. oma tegevust Viljandi Vastastikune Krediitühisus, mis 1920. a. Sakala Pangaks ümber moodustati ja üheks suuremaks Viljandimaa raha-asutuseks on kujunenud. Selle asutuse juhtimisest võttis B. alguses juhatuse liikmena ja 1908. a. peale juhatuse esimehena püsivalt osa; praegugi asub ta Sakala Panga juhatuse esimehe kohal. Tulundusliku tegevuse kõrval on B. suurt tähelepanu pühendanud ka haridus- ja kultuurtööle, võttes osa »Koidu« seltsi tegevusest, kord ka esimehena, ja Viljandi Eesti Hariduse Seltsi asutamisest a. 1908 ning edaspidisest juhtimisest juhatuse liikmena. B. etendas osa vabameelse ajalehe »Viljandi Teataja« ellukutsumisel ja hakkas selle lehe vastutavaks toimetajaks. Kui »Viljandi Teataja« »Sakalaga« ühines, võttis B. endale viimase vastutava toimetaja kohused. Märtsis 1917. a. sai B. Viljandi miilitsaülemaks, millises ametis tal enamlastega tuli ägedasti kokku põrgata. Samal a. esindas B. Viljandimaad Eesti Maapäeval, 1919. a. valiti ta tööerakonna nimekirja järgi Asutavasse Kogusse ja hiljemini esimesse ja teise Riigikogusse. Viljandi linna-volikogu liikmeks on B. 1917. a. alates ja maakonna-nõukogu liikmeks 1921. a. peale. Vabariigi valitsusest on B. kahel korral rahaministrina osa võtnud: 1920. a. lõpul A. Piipi kabinetis ja 1924. a. kevadel koguni lühikest aega Fr. Akeli kabinetis. *T.*

BACMEISTER, Hartwig Ludwig Christian, sünd. Ratzeburgi vürstkonnas 1730, surn. Peterburis 1806, viibis 1760—62 Liivimaal. On kirjutanud rea peamiselt Vene ajalugu käsitlevaid töid. Eesti ajaloo suhtes oleks tähtis tema »Nachrichten v. d. ehemaligen Universitäten zu Dorpat u. Pernau«, St.-Petersburg, 1764; ilmunud ka Mülleri koguteoses »Samml. russ. Geschichte« IX, 95—262.

Recke-Napiersky I; Beise I. *R. K.*

BAER, Karl Ernst v., sünd. 28. II 1792 Järva mk. Piibe mõisa omaniku pojana, õppis Tartu ülikoolis 1810—14, omandas 1814 dr. med. astme, töötas siis täiendamise otstarbel Viini (1814—15) ja Würzburgi (1815—16) kliinikuis, tutvudes m. s. Würzburgis prof. Döllingeri juhatusel praktiliselt loomade anatoomiaga. 1816. kuni 17. a. viibib B. Berliinis, saab 1817. a. Königsbergi ülikooli prosektoriks ja eradotsendiks, 1819 — erakorraliseks ja 1822. a. korraliseks zooloogia- (1826 ka anatoomia-) professoriks. Königsbergis viibimise ajal kirjutas B. oma ilmakuulsad tööd loodete arenemise alalt. 1834. a. siirdus B. Peterburi. Akadeemia liikmena zooloogia ja võrdleva anatoomia alal, akadeemia raamatukogu juhatajana ja anatoomia- ning füsioloogia-professorina (1841—52, sealses arstiteaduskirurgilises akadeemias) oli B.-i tegevus Peterburis väga mitmekesine. Kuna embrüoloogiliste tööde jätkamiseks Peterburis puudus võimalus, hakkas B. rohkesti teotsema antropoloogia, etnograafia ja geograafia alal, reisis Noovaja Semljaa'le (1837), Soome lahe saartele (1839), Vene Lapimaale ja Koola poolsaarele (1840) ning Triesti (1846); neile järgnesid 6 reisi Baltimail (1851—52, Peipsil, Soome lahes, Läänemerel ja Rootsis) kalanduse päevaküsimuste lahendamiseks; 1853—57 oli B. reisil peaasjalikult Volga jõe ja Kaspia mere uurimise otstarbel. Reiside tagajärjena avaldas B. rea töid kalanduse ja geograafia alalt. — 1863. a. lahkus B. akadeemiast ning asus a. 1867 Tartu elama, kus ta, olles eraõpetlasena kitsama teadusliku ringkonna keskpunktiks, jätkas oma teoreetilisi töid. 1869. a. alates oli B. Tartu Loodusuurijate Seltsi esimees, kuni oma surmani 28. XI 1876. — Juba eluajal said B.-ile osaks suured auavaldused. Tema mälestuse jäädvustamiseks on temale Tartu Toomemäel püstitatud ausammas (1886). — B.-i kõige väärtuslikumad tööd on uurimused embrüoloogia alal. Lootelehtede arenemise, ergukava, sooletoru, keskmete ja kehaõõne tekkimise ning mitmesuguste loomade arenemise üksikasjalisem kirjeldus, selles seisab B.-i suurim teenus. B. rikastas embrüoloogiat lootelehtede teooriaga ja võrdleva meetodiga. Ka loomade anatoomiat ja süstemaatikat rikastas B. oma uurimustega. B. oli üks neist väheseist, kes pooldas põlvnemisõpetust juba enne Darwini